

Het meten van taalabstractie aan de hand van het

Linguïstisch Categorieën Model *(LCM)*

Een handleiding (deel 1)

Versie juni 2006

Linda H.M. Coenen, Liselotte Hedeboom, and Gün R. Semin
Vrije Universiteit Amsterdam

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	4
VOORWOORD	6
1. HET LINGUISTISCH CATEGORIEËNMODEL (LCM)	7
2. ALGEMENE CLASSIFICATIECRITERIA	9
2.1. ADJECTIEVEN (ADJ) VERSUS WERKWOORDEN	9
2.2. TOESTANDSWERKWOORDEN (TW) VERSUS BESCHRIJVENDE ACTIE EN INTERPRETERENDE ACTIE WERKWOORDEN (BAW/IAW)	9
2.3. BESCHRIJVENDE VERSUS INTERPRETERENDE ACTIE WERKWOORDEN (BAW/IAW).....	9
2.4. TOESTAND/ACTIE WERKWOORD (TAW)	10
3. WAT MOET GECODEERD WORDEN, WANNEER EN WAAROM: DOEL VAN HET ONDERZOEK EN LCM	12
4. CODERINGSINSTRUCTIES	14
4.1. ADJECTIEVEN	14
4.1.1. <i>Adjectieven die niet naar een persoon verwijzen</i>	14
4.1.2. <i>Zelfstandige naamwoorden</i>	15
4.2. TOESTANDSWERKWOORDEN	16
4.3. TOESTAND/ACTIE WERKWOORDEN	16
4.4. INTERPRETERENDE ACTIEWERKWOORDEN	17
4.5. BESCHRIJVENDE ACTIEWERKWOORDEN	17
5. ABSTRACTIENIVEAUS: SCOREN EN BETROUWBAARHEID	18
5.1. SCORE-INSTRUCTIES	18
5.2. BETROUWBAARHEID.....	19
6. REFERENTIES	21
TABEL 1: VOORBEELDEN EN DEFINITIES	11
TABEL 2: VOORBEELDEN, KENMERKEN EN CLASSIFICATIECRITERIA	16
TABEL 3: GEWICHTEN VOOR BEREKENING VAN DE ABSTRACTIESCORE	18

Voorwoord

Deze handleiding bestaat uit drie delen. In het voor u liggende eerste deel worden de grondslagen van het Linguïstisch Categorieën Model (LCM) uiteengezet. Deel 1 behandelt welke vragen het model kan beantwoorden, hoe het model is opgebouwd en hoe het gebruikt kan worden. Het tweede deel biedt een aanvulling op deel 1. In dit deel worden uitzonderlijke en moeilijke coderingsgevallen nader toegelicht en geeft meer specifieke instructies.

Tenslotte is er voor twee categorieën een corpus opgesteld omdat elk van deze categorieën slechts een beperkt en vast aantal exemplaren kent. Deze corpora kunnen een handig hulpmiddel zijn in het gebruik van het Linguïstisch Categorieën Model.

Wij hopen dat het LCM een nuttig hulpmiddel voor u zal zijn bij het analyseren van interpersoonlijke communicatie. Vragen of opmerkingen kunt u mailen naar lcm@psy.vu.nl.

1. Het linguïstisch categorieënmodel (LCM)

Om sociaal gedrag te begrijpen, moet je grip krijgen op taal als het middel dat communicatie draagt en sociale interacties mogelijk maakt. Een dergelijke focus brengt een verschuiving teweeg van het individu naar het sociale in termen van methodologisch benadering. Omdat taal geen individueel maar een sociaal product is, spreken we van ‘het sociale’ wanneer we naar taal verwijzen. Taal kan op zich worden beschouwd en onderzocht in termen van specifieke kenmerken en eigenschappen die ze bezit. Een dergelijke focus brengt een methodologie met zich mee die de theoretische en empirische analyse van taal boven het individu stelt. De voorgestelde verschuiving in methodologische benadering stelt eenvoudigweg het volgende voor – hoe vreemd het voor sommigen ook mag lijken - : taal analyseren in termen van haar psychologische eigenschappen en kenmerken; vergelijkbaar met de manier waarop individuele psychologische eigenschappen en kenmerken worden onderzocht. Precies deze aanpak resulteerde in een conceptueel kader dat we het ‘linguïstisch categorieënmodel’ genoemd hebben (Semin & Fiedler, 1988). Dit model handelt over de psychologische eigenschappen van interpersoonlijk taalgebruik (b.v., Semin, 1998; Semin & Fiedler, 1991, 1992a, 1992b; Semin & Marsman, 1994). Met het LCM kunnen werkwoorden en naamwoorden geassocieerd worden wanneer ze gebruikt worden in interpersoonlijke communicatie. De termen kunnen betrekking hebben op handelingen (zoals helpen of bedriegen) en toestanden (zoals haten, houden van) tussen mensen, maar ook verwijzen naar meer langdurige eigenschappen (zoals behulpzaam of agressief).

Hoe kan het analyseren van taal bijdragen tot een beter begrip van sociaal-psychologische processen? Sociaal-psychologische processen worden hier opgevat als plaatsvindend in een communicatiecontext. In communicatie brengt sociaal gedrag boodschappen (zoals taaluitingen maar ook gebaren en prosodie) met zich mee die samengesteld zijn met behulp van taalkundige middelen. De psychologische processen van de zender bepalen de vorm van dit soort boodschappen. Het doel van de boodschap geeft vorm aan de cognitieve representatie van de ontvanger (b.v., ‘Hoe laat is het?’), waardoor de psychologische processen en reactie (‘Twaalf uur.’) worden beïnvloed. Om dit te bereiken, gebruikt de zender sociaal toegankelijke bronnen waarvan taalkundige middelen de belangrijkste zijn.

Er zijn tenminste drie redenen waarom het begrijpen van de psychologische kenmerken van deze middelen belangrijk is. Ten eerste, de voorkeur voor bepaalde taalkundige middelen bij het samenstellen van een boodschap geeft weer waarom een boodschap werd gevormd. Wat zijn de psychologische processen die hebben geleid tot de keuze voor precies deze samenstelling en niet een andere (b.v., Maass, Salvi, Arcuri & Semin, 1989)? Ten tweede, de manier waarop een boodschap is gevormd geeft aan hoe de zender de cognitieve representatie van de ontvanger van de communicatie wil structureren. De boodschap geeft, met andere woorden, informatie over de doelstellingen die de zender nastreeft. Ten slotte, op basis van de samenstelling van de boodschap is het mogelijk om de psychologische impact te specificeren die de boodschap waarschijnlijk op de ontvanger zal hebben (b.v., Semin & de Poot, 1997; Wigboldus, Semin & Spears, 2000). Dit is vergelijkbaar met de processen in ‘text comprehension’ in de psycholinguïstiek en de cognitieve psychologie. Echter, de aanpak in het linguïstisch categorieënmodel verschilt van die in de literatuur over tekstbegrip.

Begrip van de eigenschappen van taal kan dus op systematische wijze bijdragen aan

het onderzoeken van sociale interacties als communicatie, als ook inzichten opleveren in zendergerelateerde en ontvangergerelateerde psychologische processen. Bovendien introduceert dit model een duidelijk onderscheid tussen de psychologische processen gerelateerd aan het zenden en produceren van boodschappen enerzijds en de psychologische processen gerelateerd aan het ontvangen en begrijpen van deze boodschappen anderzijds (Semin, 2000). Hoewel dit onderscheid in de psychologie meestal niet wordt gemaakt, kan het toch nuttig zijn omdat het de aandacht richt op de complementaire karakter van psychologische processen in het algemeen.

De overwegingen die naar voren werden gebracht om de belangrijke rol die taalgebruik speelt in het begrijpen van sociale interacties te onderstrepen, zijn geenszins bedoeld om het belang van een aantal andere factoren te ontkennen. Zo dragen bijvoorbeeld ook non-verbale hints, de context van de communicatie en de geschiedenis tussen de zender en de ontvanger bij tot betekenisvolle communicatie. Niettemin werden deze overwegingen naar voren gebracht om het belang van taal als middel te benadrukken en duidelijk te maken dat een beter begrip van dit sociale gereedschap onze gedachten over sociaal-psychologische processen kan inspireren.

Kortom, het linguïstisch categorieënmodel is een instrument dat de mogelijkheid verschaft om 'boodschappen' te onderzoeken. Bovendien biedt het een middel om een kwantitatieve greep te krijgen op specifieke interpersoonlijke aspecten van taal zoals deze in het taalgebruik voorkomen.

2. Algemene classificatiecriteria

In deze sectie wordt een beschrijving gegeven van de verschillende linguïstische categorieën die het LCM hanteert. Tabel 1 geeft een overzicht van de categorieën met definities en voorbeelden. Meestal kunnen termen op basis van deze definities intuïtief juist worden geclassificeerd. Sommige gevallen vereisen echter meer expliciete linguïstische criteria of coderingsinstructies. Voor deze moeilijker gevallen verwijzen we naar sectie 4 van dit deel en voorts naar deel 2 van de handleiding voor uitzonderlijke gevallen.

2.1. Adjectieven (ADJ) versus werkwoorden

Het verschil tussen adjectieven (ADJ) en werkwoorden is helder en duidelijk. ADJ's of bijvoeglijke naamwoorden (sociaal, verlegen, angstig, etc.) duiden een eigenschap of kenmerk van een persoon aan. Werkwoorden drukken daarentegen een handeling (lopen, wandelen, praten, etc.) of een psychologische toestand (houden van, bewonderen, waarderen, etc.) van een persoon uit.

2.2. Toestandswerkwoorden (TW) versus beschrijvende en interpreterende actiewerkwoorden (BAW/IAW)

Toestandswerkwoorden (TW) verwijzen naar mentale en emotionele toestanden van een persoon of een verandering daarin. Ze kunnen zowel cognitief (denken, begrijpen, etc.) als affectief (haten, waarderen, etc.) van aard zijn. Beschrijvende en interpreterende actiewerkwoorden (BAW/IAW) verwijzen daarentegen naar een specifieke handeling (slaan, helpen, roddelen, etc.) waardoor deze werkwoorden een duidelijk gedefinieerd begin en einde hebben.

TW's staan echter los van observeerbare, gedragsmatige gebeurtenissen. Daarom heeft de toestand waarnaar een TW verwijst geen duidelijk gedefinieerd begin en einde.

Om het onderscheid tussen ADJ's en TW's verder te verhelderen, wijzen we er op dat ADJ's een algemeen kenmerk van een persoon weergeven terwijl TW's verwijzen naar een psychologische toestand van een persoon in relatie tot een specifieke andere persoon. 'Vriendelijk' geeft bijvoorbeeld aan dat iemand 'vriendelijk' is tegenover anderen in het algemeen, terwijl 'houden van' aangeeft dat iemand van een specifieke andere persoon houdt maar daarom niet van andere personen in het algemeen.

2.3. Beschrijvende versus interpreterende actie werkwoorden (BAW/IAW)

Het eerste criterium dat een onderscheid aanbrengt tussen beschrijvende en interpreterende actiewerkwoorden is de verwijzing naar een invariant fysisch aspect van de handeling. Alle acties waarnaar een bepaald BAW verwijst, hebben namelijk een invariant fysisch aspect gemeenschappelijk. Zo hebben alle acties die worden aangeduid met de term 'kussen' betrekking op de mond als invariant fysisch aspect. Andere voorbeelden zijn 'telefoon' als invariant fysisch aspect van 'telefoneren', 'voet' bij

‘schoppen’, ‘benen’ bij ‘wandelen’, etc.

IAW's verwijzen echter naar verschillende acties die dezelfde betekenis hebben maar geen fysisch invariant aspect delen. Een vriend geld lenen en oude dame de straat overbrengen kunnen beide als ‘helpen’ worden omschreven maar toch hebben deze acties geen invariant fysisch aspect met elkaar gemeen. Met andere woorden, indien het actiewerkwoord op zich niet toelaat om de gebeurtenis eenduidig visueel voor te stellen, dan is het een IAW.

Een tweede criterium, het valentiecriterium, stelt dat IAW's een vaststaande evaluatieve waarde hebben (positief: helpen, aanmoedigen, etc.; negatief: verraden, plagen, etc.), terwijl dit niet het geval is voor BAW's (telefoneren, praten, etc.). Beschrijvende actiewerkwoorden zijn in beginsel neutraal (duwen bv.) naar kunnen een positieve of negatieve evaluatieve waarde krijgen afhankelijk van de context (‘iemand voor de bus duwen’ versus ‘iemand van de weg duwen als de bus eraan komt’).

2.4. Toestand/actiewerkwoord (TAW)

Toestand/actiewerkwoorden (TAW) zijn sterk vergelijkbaar met IAW's: ze verwijzen naar een algemene groep van gedragingen met een duidelijk begin en einde en hebben een uitgesproken evaluatieve waarde. In tegenstelling tot IAW's verwijzen TAW's niet naar een actie op zich maar naar een emotioneel gevolg van een actie (verbazen, verrassen, schamen, etc.).

Omdat TAW's zo sterk verwant zijn met IAW's, worden ze vaak gelijk gesteld aan IAW's. Bovendien verschillen IAW's en TAW's niet significant van elkaar in abstractieniveau (Semin & Fiedler, 1991). Wanneer een onderscheid tussen beide soorten werkwoorden noodzakelijk is ten behoeve van het beantwoorden van een specifieke onderzoeksvraag bijvoorbeeld, kan dit gebeuren aan de hand van het corpus waarin alle TAW's verzameld zijn.

Tabel 1: *Voorbeelden en definities van de interpersoonlijke termen in het Linguïstisch Categorieën Model.*

Beschrijvend actiewerkwoord (BAW)

Voorbeelden

Slaan, roepen,
wandelen, ...

Definitie

Werkwoord dat verwijst naar één specifieke actie met een duidelijk begin en einde en met een invariant fysisch kenmerk

Interpreterend actiewerkwoord (IAW)

Voorbeelden

Helpen, plagen,
vermijden, ...

Definitie

Werkwoord dat een gedefinieerde actie met begin en einde maar zonder invariant fysiek kenmerk aanduidt maar naar verschillende handelingen kan verwijzen die dezelfde betekenis hebben

Toestand/actiewerkwoord (TAW)

Voorbeelden

Verrassen,
verbazen,
choqueren, ...

Definitie

Werkwoord dat een emotioneel gevolg van een niet nader gespecificeerde actie bij het lijdend voorwerp in de zin weergeeft in plaats van een verwijzing naar de actie zelf

Toestandswerkwoord (TW)

Voorbeelden

Haten, bewonderen,
waarderen ...

Definitie

Werkwoord dat verwijst naar een voortdurende emotionale of cognitieve toestand van het onderwerp in de zin zonder duidelijk gedefinieerd begin en einde

Adjectief (ADJ)

Voorbeelden

Eerlijk,
betrouwbaar,
agressief, ...

Definitie

Bijvoeglijk naamwoord dat verwijst naar eigenschap of kenmerk van een persoon en zodoende die persoon kwalificeert zonder verwijzing naar de context

3. Wat moet gecodeerd worden, wanneer en waarom: doel van het onderzoek en LCM

Het LCM is een instrument om na te gaan uit welke termen specifieke taaluitingen zijn samengesteld. Maar wanneer en hoe moet het LCM worden gebruikt? Dit hangt af van de onderzoeksvraag. Het kan zijn dat je bijvoorbeeld wil nagaan hoe een specifieke toestand (b.v., positieve versus negatieve stemming) de manier waarop je gebeurtenissen voorstelt, beïnvloedt. Stel dat, zoals de literatuur op het gebied van stemming suggereert, men een 'globale' stijl van informatieverwerking heeft en zich op het groter geheel richt tijdens een positieve stemming, terwijl een negatieve stemming aanleiding geeft tot een analytische en gedetailleerde informatieverwerking (Gasper & Clore, 2002). In dat geval zou je alle termen van een beschrijving die onder een bepaalde stemming werd gegenereerd onderzoeken om na te gaan of beschrijvingen gegenereerd tijdens een positieve stemming meer abstract (d.w.z. meer abstracte termen bevatten) zijn dan de beschrijvingen die tijdens een negatieve stemming werden gegenereerd. Op vergelijkbare wijze zou je 'construal level theory' kunnen toetsen (Trope & Liberman, 2003). Op grond van deze theorie zouden gebeurtenissen in de verre toekomst met meer algemene, globale of inclusieve categorieën worden omschreven dan gebeurtenissen in de nabije toekomst. In beide gevallen ligt de focus op de algemene graad van abstractie van de termen in de respectievelijke beschrijvingen (zie sectie 5 over 'scoring en betrouwbaarheid'). Bij dit soort onderzoeksvragen zou je dus alle termen die in de beschrijving worden gebruikt coderen.

Je kunt echter ook in een meer specifieke onderzoeksvraag geïnteresseerd zijn. Bijvoorbeeld: Hoe beschrijven mensen positieve en negatieve gedragingen van leden van de eigen groep versus leden van een andere groep - de zogenaamde Linguïstische Intergroepsvertekening (Linguistic Intergroup Bias, LIB, Maass, 1999; Maass, Salvi, Arcuri & Semin, 1989). In dit geval gaat jouw interesse specifiek uit naar een lid van de eigen groep (of een lid van een andere groep) uit de beschrijving van een bepaalde gebeurtenis. In zulke gevallen wil je enkel de termen die te maken hebben met dat specifieke lid van de eigen groep coderen en niet de termen die met een mogelijk andere persoon uit de beschrijving te maken hebben.

Bijvoorbeeld: Jan (lid van de eigen groep) stond te praten met Petra (andere persoon). Plotseling onderbrak Petra het praten en bracht de voetbalhooligan (lid van de andere groep), die een groentehandelaar agressief benaderde, onder zijn aandacht. Toen Jan (lid van de eigen groep) de hooligan zag, werd hij boos en zei tegen de hooligan (lid van de andere groep) dat hij onmiddellijk weg moest gaan en riep dreigend naar hem. Etc.?

In dit geval zou je enkel de onderstreepte termen in verband met negatief gedrag van een lid van de eigen groep coderen. Aangezien je geïnteresseerd bent in hoe het gedrag van leden van de eigen groep wordt gerepresenteerd, moet geen enkele andere term in de beschrijving die naar andere personen verwijst, worden gecodeerd.

Kortom, welke aspecten van de beschrijving je wel en niet moet coderen wordt bepaald door de onderzoeksvraag. Het kan zijn dat jij je richt op:

1. Het gehele verhaal of de gehele beschrijving omdat jouw interesse uitgaat naar het algemene effect van een functie of een specifieke experimentele manipulatie (temporele afstand, stemming, etc.)

2. Een specifieke persoon die het onderwerp van jouw hypothese vormt (lid van de eigen groep, lid van een andere groep, etc.)
3. Je kunt je ook focussen op verschillende personen apart in plaats van al de categorieën samen te nemen en dus aparte coderingen voor verschillende personen maken.

Een mogelijk andere aanpak is de afhankelijke variabele op te stellen als een meerkeuzevraag met vier antwoordalternatieven, telkens één voor iedere LCM categorie. Deelnemers krijgen dan een stimulus (een persoon of een specifieke sociale gebeurtenis) en worden gevraagd om het alternatief te kiezen dat de persoon of de gebeurtenis het best beschrijft. Maass et al (1989) hebben gebruik gemaakt van deze optie. Het nadeel van deze methode is dat ze zeer zorgvuldige en uitgebreide pilootstudies vergt in verband met (a) de valentiegelijkwaardigheid tussen items en (b) gelijke keuzewaarschijnlijkheid tussen items in de controle conditie. Deze aanpak kan helaas wel een zeer tijdrovende bezigheid worden.

4. Coderingsinstructies

Op basis van de algemene classificatiecriteria (zie sectie 2) kunnen termen meestal vlot in de verschillende categorieën worden ondergebracht. Soms kan er toch twijfel ontstaan en zijn meer gedetailleerde coderingsinstructies nodig. Daartoe gaan wij in deze sectie de categorieën nogmaals langs. Ter verduidelijking worden er coderingsvoorbeelden gegeven. Merk hierbij op dat de voorbeeldzinnen niet volledig gecodeerd zijn. Alleen de termen die de betreffende categorie verduidelijken, zijn gecodeerd. Verder biedt tabel 2 een handzaam overzicht van de kenmerken en criteria van de verschillende categorieën.

De twijfelgevallen waarbij deze aanvullende instructies nodig blijken te zijn, komen echter slechts sporadisch voor en hebben meestal geen effect op de algemene abstractiescores (zie sectie 5). Voor bepaalde uitzonderlijke gevallen als metaforen en de invloed van de context verwijzen we naar deel 2 van de handleiding.

4.1. Adjectieven

ADJ's vormen de meest abstracte categorie van het LCM. ADJ's verwijzen naar een algemeen kenmerk of eigenschap van een persoon. Op die manier kwalificeren ADJ's de persoon waarnaar ze verwijzen. Met andere woorden, ADJ's geven niet aan wat een persoon doet, voelt of denkt, maar hoe een persoon is.

Bijvoorbeeld: 'Ze is erg behulpzaam' versus 'Ze houdt van haar moeder', 'Ze verbaast haar zieke moeder', 'Ze helpt haar zieke moeder' en 'Ze wandelt met de hond van haar zieke moeder door het bos'

Waar 'behulpzaam' verwijst naar een kenmerk of eigenschap van een persoon, verwijst 'houden van' naar een psychologische toestand van een persoon in relatie tot een specifieke andere persoon, 'verbazen' naar een emotionele reactie als gevolg van een actie en 'helpen' en 'wandelen' naar handelingen die een persoon uitvoert. Daarom is 'behulpzaam' een ADJ en zijn 'houden van', 'verbazen', 'helpen' en 'wandelen' werkwoorden en geen ADJ's.

4.1.1. Adjectieven die niet naar een persoon verwijzen

Afhankelijk van het doel van het onderzoek (zie sectie 3) kunnen termen die niet naar een kenmerk of eigenschap van een persoon verwijzen, maar een object, handeling of een situatie kwalificeren, ook worden gecodeerd als ADJ. In het geval van een handeling gaat het in grammaticale zin om een bijwoord. Bijwoorden vormen echter geen aparte categorie in het LCM en worden als ADJ gecodeerd.

Bijvoorbeeld: 'Er kwam een onbekende, jonge vrouw met een klein kindje naast me zitten.'

'Onbekende' en 'jonge' kwalificeren 'vrouw' en 'klein' kwalificeert 'kindje'. Elk van deze adjectieven verwijst dus naar een persoon.

Bijvoorbeeld: 'De postbode deponeerde de brieven telkens opzettelijk in de verkeerde brievenbus.'

'Verkeerde' verwijst naar en kwalificeert 'brievenbus', een object. Daarom wordt 'verkeerde' als ADJ gecodeerd.

Bijvoorbeeld: 'Ze vroeg hem vriendelijk, maar kordaat weg te gaan.'

Zowel 'vriendelijk' als 'kordaat' verwijzen naar een handeling, namelijk 'vragen'. Het zijn bijwoorden

die volgens het LCM als ADJ worden gecodeerd.

Bijvoorbeeld: ‘Het was tijdens een gezellig feest dat ik het nieuws te horen kreeg.’
‘Gezellig’ verwijst naar en kwalificeert een situatie, namelijk een feest dat aan de gang is. Daarom wordt ‘gezellig’ als ADJ gecodeerd.

4.1.2. *Zelfstandige naamwoorden*

Terwijl een ADJ dat naar een persoon verwijst, aangeeft hoe een persoon is (sociaal, agressief, verlegen, etc.), kan onder bepaalde omstandigheden een zelfstandig naamwoord ook een kwalificerende betekenis toevoegen. Dit kan voorkomen wanneer een zelfstandige naamwoorden verwijst naar een eerder in de communicatie genoemd persoon. Uit onderzoek (e.g., Ferreira & Yoshita, 2003; Haviland & Clark, 1974) blijkt namelijk dat de zender en ontvanger van een boodschap een soort impliciet contract met elkaar hebben om eerst de informatie te verschaffen die al gekend is (het gegeven) en daarna de nieuwe informatie (het nieuwe) aan te bieden. Op basis van dit gegeven-nieuw contract is het eerste zelfstandig naamwoord ‘het gegeven’ en wordt daarom niet gecodeerd. Het tweede zelfstandige naamwoord is daarentegen ‘het nieuwe’ en kwalificeert daarmee het eerste. Deze term moet dan als ADJ worden gecodeerd.

Het ‘nieuwe’ zelfstandig naamwoord kan in dezelfde zin voorkomen, maar ook eerder in dezelfde boodschap.

Bijvoorbeeld: ‘Zijn vader is een dief.’

‘Vader’ en ‘dief’ verwijzen naar een zelfde persoon. ‘Dief’ kwalificeert in deze zin ‘vader’. ‘Dief’ voegt namelijk betekenis toe aan ‘vader’ en niet andersom, omdat ‘vader’ het eerst voorkomt in de zin. Volgens het gegeven-nieuw contract is ‘vader’ dus het gegeven en wordt niet gecodeerd. ‘Dief’ is het tweede zelfstandig naamwoord en wordt daarom als het nieuw, als de kwalificatie beschouwd. Dus, ‘dief’ wordt als ADJ gecodeerd.

Bijvoorbeeld: ‘De dief is vader.’

Vergelijk met het vorige voorbeeld. Deze keer is ‘dief’ het eerste zelfstandig naamwoord en daarmee het gegeven, terwijl ‘vader’, als tweede zelfstandig naamwoord verwijzend naar dezelfde persoon, betekenis toevoegt. Nu wordt ‘vader’ dus gecodeerd als ADJ.

Bijvoorbeeld: ‘Zijn vader is een dief. Maar de schat bracht wel bloemen voor zijn moeder mee.’

‘Schat’ kan hier gecodeerd worden als ADJ omdat dit zelfstandig naamwoord de persoon ‘vader’ kwalificeert, die eerder in de boodschap genoemd werd.

Bijvoorbeeld: ‘De taxichauffeur en de klant hadden ruzie over de rekening.’

In deze zin worden ‘taxichauffeur’ noch ‘klant’ gecodeerd omdat deze zelfstandig naamwoorden niet verwijzen naar eerder genoemde personen en dus niet kwalificeren.

Net als ADJ’s kunnen zelfstandige naamwoorden ook naar een handeling, een object of een situatie verwijzen en deze kwalificeren. In dergelijke gevallen kunnen zelfstandige naamwoorden eveneens als ADJ worden gecodeerd. Ook hier geldt dat het al dan niet coderen van termen afhankelijk is van de onderzoeksvraag (zie sectie 3).

Bijvoorbeeld: ‘Dat ze al dat eten weggooiden, vond ik zonde.’

‘Zonde’ verwijst naar en kwalificeert ‘weggoeien’, een handeling. Daarom wordt ‘zonde’ als ADJ gecodeerd.

Bijvoorbeeld: ‘Ik leer hen zingen en dansen volgens de traditie.’

‘Volgens de traditie’ verwijst naar en kwalificeert zowel ‘zingen’ als ‘dansen’, twee handelingen. Daarom wordt ‘traditie’ als ADJ gecodeerd.

Bijvoorbeeld: ‘De fiets die ze van haar vader heeft gekregen, is een juweeltje’

‘Juweeltje’ verwijst naar en kwalificeert een object, namelijk ‘fiets’. Daarom moet ‘juweeltje’ als ADJ worden gecodeerd.

Bijvoorbeeld: ‘Door de zware regenval stortte de feesttent in. Het werd een puinhoop.’

‘Puin hoop’ kwalificeert de situatie waarnaar ‘het’ verwijst. Daarom kan ‘puin hoop’ als ADJ gecodeerd worden.

4.2. Toestandswerkwoorden

In het LCM zijn TW’s de meest abstracte categorie van werkwoorden. TW’s verwijzen naar een voortdurende psychologische toestand van een persoon in relatie met een andere persoon of naar een verandering in die toestand. Deze toestand heeft geen duidelijk begin of einde en kan vaak niet objectief worden geverifieerd. TW’s kunnen zowel cognitief (begrijpen, denken, etc.) als affectief (bewonderen, haten, etc.) van aard zijn. Aangezien de Nederlandse taal slechts een beperkt aantal toestandswerkwoorden kent, zijn deze opgesomd in een corpus. Bij twijfelgevallen kan dit bestand geraadpleegd worden.

Bijvoorbeeld: ‘Ze is behulpzaam’ versus ‘Ze houdt van haar moeder’.

‘Behulpzaam’ verwijst naar een karaktereigenschap van een persoon ten opzichte van andere personen in het algemeen, het is een ADJ. ‘Houden van’ verwijst echter naar een langdurige psychologische toestand van een persoon (‘zij’) in relatie tot een specifieke andere persoon (‘haar moeder’). Daarom is ‘houden van’ een TW.

Bijvoorbeeld: ‘Ze helpt haar zieke moeder’ en ‘Ze wandelt met de hond van haar zieke moeder door het bos’ versus ‘Ze houdt van haar moeder’.

‘Helpen’ en ‘wandelen’ verwijzen beide naar een actie waar een duidelijk begin en einde aan kan worden toegekend. Bovendien kunnen de uitspraken worden geverifieerd. Daarom zijn ‘helpen’ en ‘wandelen’ geen TW’s maar actie werkwoorden.

‘Houden van’ verwijst daarentegen naar een emotionele toestand van een persoon. Aan deze affectieve psychologische toestand kan geen duidelijk begin of einde worden toegekend. Tevens kan deze uitspraak niet objectief worden geverifieerd. Daarom is ‘houden van’ een affectief TW.

4.3. Toestand/actiewerkwoorden

Net als TW’s verwijzen TAW’s naar een emotionele toestand van een persoon. TAW’s drukken echter een emotioneel gevolg van een bepaalde actie uit en hebben zodoende een duidelijk aanwijsbare oorzaak en een duidelijk begin en einde.

TAW’s zijn dan ook meer verwant met IAW’s. TAW’s verwijzen eveneens naar een verzameling van gedragingen met een gemeenschappelijke betekenis, met een duidelijk begin en eind en hebben bovendien een positieve of negatieve evaluatieve waarde. Het verschil is dat TAW’s een emotioneel gevolg van een actie aangeven terwijl IAW’s naar een actie op zich verwijzen. Aangezien de Nederlandse taal ook slechts een beperkt aantal toestand/actie-werkwoorden kent, zijn ook deze opgesomd in een apart corpus. Bij twijfelgevallen kan dit bestand geraadpleegd worden.

Bijvoorbeeld: ‘Ze is behulpzaam’ versus ‘Ze verbaasde haar zieke moeder’

‘Behulpzaam’ verwijst naar een karaktereigenschap van een persoon, het is een ADJ. ‘Verbazen’ verwijst echter naar een emotioneel gevolg van een actie. Er is een aanwijsbare oorzaak van de emotie

en deze, een actie die geleid heeft tot deze emotie, heeft een duidelijk begin en einde. Daarom is het een TAW.

Bijvoorbeeld: 'Ze houdt van haar moeder' versus 'Ze verbaast haar zieke moeder met haar behulpzame gedrag'

'Houden van' verwijst naar een emotionele toestand van een persoon ('ze') in relatie met een andere persoon ('haar moeder'). Het gaat om een langdurige toestand waar geen duidelijk begin of einde aan kan worden toegekend. Daarenboven is de oorzaak van deze emotionele toestand niet duidelijk aan te geven. Daarom is 'houden van' een TW. 'Verbazen' verwijst daarentegen naar een emotionele toestand van een persoon als gevolg van een actie. Het gaat dus om een emotionele toestand met een duidelijk begin en einde waarvan de oorzaak kan worden aangegeven. Daarom is 'verbazen' een TAW.

Bijvoorbeeld: 'Ze helpt haar zieke moeder' versus 'Ze verbaast haar zieke moeder'

Zowel 'helpen' als 'verbazen' verwijzen naar een groep van gedragingen waar een duidelijk begin en einde aan kan worden toegekend. Maar waar 'helpen' naar een actie verwijst, duidt 'verbazen' daarentegen een gevolg van deze actie aan. Daarom is 'helpen' een IAW terwijl 'verbazen' een TAW is.

4.4. Interpreterende actiewerkwoorden

Een IAW verwijst naar een verzameling van verschillende gedragingen of acties die dezelfde betekenis hebben maar niet een invariant fysisch aspect delen. IAW's laten daarom niet toe om op basis van het werkwoord op zich de actie eenduidig visueel voor te stellen. Deze werkwoorden verwijzen naar een gebeurtenis met een duidelijk begin en einde en hebben meestal een positieve of negatieve semantische waarde. Interpretatie van de evaluatieve waarde (positief of negatief) is niet zo afhankelijk van de context als het geval is bij bijschrijvende actiewerkwoorden.

Bijvoorbeeld: 'Ze is behulpzaam' versus 'Ze helpt haar zieke moeder'

'Behulpzaam' verwijst naar een karaktereigenschap van een persoon en wordt daarom als ADJ gecodeerd. 'Helpen' verwijst daarentegen naar een verzameling van verschillende mogelijke gedragingen. Daarom wordt 'helpen' als IAW gecodeerd.

Bijvoorbeeld: 'Ze houdt van haar moeder' versus 'Ze helpt haar zieke moeder'

'Houden van' verwijst naar een psychologische toestand van een persoon zonder duidelijk begin of einde. Daarom is 'houden van' een TW. 'Helpen' kan daarentegen naar verschillende gedragingen verwijzen die wel allemaal dezelfde betekenis en een duidelijk begin en einde hebben. Daarom wordt 'helpen' als IAW gecodeerd.

Bijvoorbeeld: 'Ze verbaast haar zieke moeder' versus 'Ze helpt haar zieke moeder'

'Verbazen' verwijst naar een emotioneel gevolg van een bepaalde actie. 'Verbazen' is een TAW. 'Helpen' verwijst daarentegen niet naar een gevolg van een actie, maar naar een actie op zich. Daarom is 'helpen' een IAW.

4.5. Beschrijvende actiewerkwoorden

BAW's vormen de meest concrete categorie binnen het LCM. Deze werkwoorden beschrijven een observeerbare, gedragsmatige gebeurtenis op een concrete en objectieve manier. Bovendien hebben alle acties die door een BAW worden beschreven, een invariant fysisch aspect met elkaar gemeen. Voor alle acties waarnaar 'praten' verwijst, bijvoorbeeld, is het invariant fysische aspect de mond. Met andere woorden, wanneer een actie op basis van het actiewerkwoord op zich eenduidig visueel kan worden voorgesteld is het een BAW. Evaluatieve waarde is afhankelijk van de context. In de ene situatie kan

een handelen een negatieve betekenis hebben, in een andere een positieve.

Bijvoorbeeld: 'Ze is behulpzaam' versus 'Ze wandelt met de hond van haar zieke moeder door het bos'

'Behulpzaam' verwijst naar een karaktereigenschap van een persoon. Daarom is het een ADJ. 'Wandelen' geeft echter een handeling weer die een persoon uitvoert en is een BAW.

Bijvoorbeeld: 'Ze houdt van haar moeder' versus 'Ze wandelt met de hond van haar zieke moeder door het bos'

'Houden van' geeft een affectieve psychologische toestand van een persoon ('ze') in relatie met een andere persoon ('haar moeder') weer. 'Houden van' is daarenboven een langdurige toestand waar geen duidelijk begin of einde aan kan worden toegekend. Daarom is 'houden van' een TW. 'Wandelen' is echter een observeerbare handeling met een duidelijk begin en einde. Daarom is 'wandelen' een BAW.

Bijvoorbeeld: 'Ze verbaasde haar zieke moeder' versus 'Ze wandelt met de hond van haar zieke moeder door het bos'

'Verbazen' verwijst naar een emotioneel gevolg van een actie. Daarom is 'verbazen' een TAW. 'Wandelen' verwijst naar een observeerbare actie op zich en is een BAW.

Bijvoorbeeld: 'Ze wandelt met de hond van haar zieke moeder door het bos' versus 'Ze helpt haar zieke moeder'

'Wandelen' verwijst naar een objectief observeerbaar gedrag terwijl 'helpen' een interpretatie aan de situatie toevoegt. Het kan naar verschillende acties verwijzen. 'Wandelen' beschrijft de situatie objectief en neutraal, terwijl 'helpen' een evaluatief positieve betekenis aan de situatie geeft. Daarenboven hebben alle acties die met 'wandelen' omschreven kunnen worden een invariant fysisch aspect gemeen, namelijk 'beweging van de benen'. Anders gezegd, 'wandelen' kan visueel eenduidig worden voorgesteld. 'Wandelen' is daarom een BAW terwijl 'helpen' een IAW is.

Tabel 2: *Voorbeelden, kenmerken en classificatiecriteria van interpersoonlijke termen zoals gedefinieerd in het Linguïstisch Categorieën Model.*

Beschrijvend actiewerkwoord (BAW)

<u>Voorbeelden</u>	<u>Kenmerken</u>	<u>Classificatiecriteria</u>
Slaan, roepen, wandelen, ...	<ul style="list-style-type: none"> → verwijzing naar één specifieke en zichtbare handeling → verwijzing naar specifiek object en situatie → context is essentieel voor het begrijpen van de zin → objectieve beschrijving van observeerbare gebeurtenissen 	<ul style="list-style-type: none"> → verwijzing naar één specifieke activiteit en naar een fysisch invariant kenmerk van de actie → actie heeft duidelijk begin en einde → geen vaststaande positieve of negatieve evaluatieve waarde

Interpreterend actiewerkwoord (IAW)

<u>Voorbeelden</u>	<u>Kenmerken</u>	<u>Classificatiecriteria</u>
Helpen, plagen, vermijden, ...	<ul style="list-style-type: none"> → verwijzing naar één niet specifiek zichtbare handeling → verwijzing naar een specifiek object en situatie → specifieke context niet nodig om zin te begrijpen → meer interpretatie dan beschrijving 	<ul style="list-style-type: none"> → verwijzing naar een actie die onderdeel is van een verzameling van verschillende gedragingen → actie met begin en einde → positieve en negatieve semantische waarde

Toestand/actiewerkwoord (TAW)

<u>Voorbeelden</u>	<u>Kenmerken</u>	<u>Classificatiecriteria</u>
Verrassen, verbazen, choqueren, ...	<ul style="list-style-type: none"> → zie interpreterend actiewerkwoord, maar geen verwijzing naar concrete actie → verwijzing naar toestand van het lijdend voorwerp in de zin als gevolg van een niet nader gespecificeerde actie 	<ul style="list-style-type: none"> → zie interpreterend actiewerkwoord, maar het werkwoord geeft een emotioneel gevolg van een actie weer in plaats van een verwijzing naar de actie op zich

Toestandswerkwoord (TW)

<u>Voorbeelden</u>	<u>Kenmerken</u>	<u>Classificatiecriteria</u>
Haten, bewonderen, waarderen ...	<ul style="list-style-type: none"> → voortdurende toestand → verwijzing naar sociaal object, maar niet naar een situatie → geen verwijzing naar context → interpretatie verder dan loutere beschrijving 	<ul style="list-style-type: none"> → verwijzing naar mentale of emotionele toestand → geen duidelijk gedefinieerd begin en einde → geen vrij gebruik van gebiedende wijs

(zie vervolg tabel volgende bladzijde)

Adjectief (ADJ) *(vervolg vorige bladzijde)*

Voorbeelden

Eerlijk,
betrouwbaar,
agressief, ...

Kenmerken

- zeer abstracte (persoons)beschrijving
- geen verwijzing naar object of situatie
- geen verwijzing naar context
- sterk interpretatief, los van elk specifiek gedrag

Classificatiecriteria

- eigenschap of kenmerk van een persoon
  - kwalificatie van object, situatie of handeling
  - vormen kunnen zijn bijvoeglijk naamwoorden, bijwoorden of zelfstandig naamwoorden
-

5. Abstractieniveaus: Scoren en betrouwbaarheid

5.1. Score-instructies

Het coderen van een tekst dient gedaan te worden door beoordelaars die blind zijn ten aanzien van de verschillende experimentele condities. Aan iedere categorie in het LCM wordt een gewicht toegekend (zie tabel 3), zodat een abstractiescore kan worden berekend (Semin & Fiedler, 1989).

Bijvoorbeeld: 'Ik was door de stad aan het wandelen, toen ik opeens zag (TW) dat een oud (ADJ) vrouwtje over een drukke (ADJ) weg wilde oversteken (BAW). Ik vroeg (BAW) haar vriendelijk (ADJ) of ik haar kon helpen (IAW).'

'Ik was door de stad aan het wandelen' is een situatiebeschrijving en wordt niet gecodeerd.

'Oversteken' en 'vragen' zijn BAW's en krijgen als score 1.

'Helpen' is een IAW en krijgt als score 2.

'Zag' is een TW en krijgt als score 3.

'Oud', 'drukke' en 'vriendelijk' zijn ADJ's en krijgen als score 4.

Tabel 3: Gewichten voor berekening van de abstractiescore

<i>Term</i>	<i>Score</i>
Beschrijvend actie werkwoord (BAW)	1
Interpreterend actie werkwoord (IAW) en toestand/actie werkwoord (TAW) ¹	2
Toestandwerkwoord (TW)	3
Adjectief (ADJ)	4

Op basis van deze scores kan voor de verschillende beschrijvingen apart een gemiddelde graad van taalabstractie worden berekend. Dit gebeurt door alle scores per beschrijving op te tellen en te delen door het aantal coderingen van die beschrijving. De gemiddelde graad van taalabstractie kan dus variëren tussen 1 (heel concreet, enkel BAW's) en 4 (heel abstract, enkel ADJ's) en geeft aan hoe abstract of concreet een beschrijving is.

Bijvoorbeeld: 'Ik was door de stad aan het wandelen, toen ik opeens zag (TW) dat een oud (ADJ) vrouwtje over een drukke (ADJ) weg wilde oversteken (BAW). Ik vroeg (BAW) haar vriendelijk (ADJ) of ik haar kon helpen (IAW).'

Optellen van alle scores: 2 BAW's + 1 IAW + 1 TW + 3 ADJ's = 2 (1) + 1 (1) + 1 (1) + 3 (4) = 16

Delen door het aantal coderingen: 16 : 7 = 2.29

¹ Interpreterende actie werkwoorden en toestand actie werkwoorden verschillen niet significant van elkaar in abstractie niveau (Semin & Fiedler, 1991).

5.2. Betrouwbaarheid

Vanzelfsprekend is het belangrijk dat de coderingsprocedure betrouwbaar is. Dit wil zeggen dat twee onafhankelijke beoordelaars, die blind zijn voor de verschillende experimentele condities, eenzelfde tekst op dezelfde manier moeten coderen. Wij adviseren Cohen's Kappa coëfficiënt (Cohen, 1960) om de overeenkomst tussen twee beoordelaars te meten. De Cohen's Kappa coëfficiënt houdt rekening met het feit dat twee beoordelaars op basis van toeval al een aantal termen op dezelfde manier zullen coderen. Hieronder wordt met een voorbeeld aangegeven hoe de Kappa coëfficiënt in drie stappen wordt berekend.

Stap 1: Stel een matrix op om de classificaties² van de twee beoordelaars met elkaar te vergelijken. De kolommen geven de coderingen van de eerste beoordelaar weer, de rijen de coderingen van de tweede beoordelaar. De observaties op de diagonaal zijn de termen die hetzelfde werden gecodeerd door beide beoordelaars. In het ideale geval zouden alle observaties op deze diagonaal liggen.

	BAW	IAW	TW	ADJ	NC	TOTAL
BAW	15	1	0	0	0	16
IAW	5	24	1	0	0	30
TW	0	6	15	4	0	25
ADJ	0	0	3	20	2	25
NC	1	2	0	3	0	6
TOTAL	21	33	19	27	2	102

Stap 2: Bereken aan de hand van onderstaande formule het aantal gevallen dat op basis van toeval op de diagonaal kan worden verwacht.

$$q = \sum[(n_{rij,i} * n_{kolom,i}) / N]$$

$n_{rij,i}$ = rijentotaal voor categorie i
 $n_{kolom,i}$ = kolomtotaal voor categorie i
 N = totaal aantal observaties

Dus: $q_{BAW} = 21*16/102 = 3.2941$
 $q_{IAW} = 33*30/102 = 9.7059$
 $q_{TW} = 19*25/102 = 4.6569$

² Omdat TAW's slechts sporadisch voorkomen en ze in abstractieniveau niet significant verschillen van IAW's worden ze in één categorie opgenomen. 'NC' wordt gebruikt om aan te geven dat de ene beoordelaar een bepaalde term heeft gecodeerd terwijl de andere beoordelaar deze term niet heeft gecodeerd.

$$q_{\text{TAW}} = 27 \cdot 25 / 102 = 6.6176$$

$$q_{\text{NC}} = 2 \cdot 6 / 102 = 0.1176$$

$$q_{\text{TOT}} = 24.3921$$

Stap 3: Bereken de Cohen's Kappa coëfficiënt op basis van volgende formule:

$$\mathbf{K} = (\mathbf{d} - \mathbf{q}) / (\mathbf{N} - \mathbf{q})$$

d = de som van de cellen op de diagonaal

q = het aantal gevallen dat op basis van toeval op de diagonaal kan worden verwacht (zie stap 2)

N = totaal aantal observaties

Dus:

$$d = 15 + 24 + 15 + 20 = 74$$

$$\mathbf{K} = (74 - 24.3921) / (102 - 24.3921) = \mathbf{.64}$$

Hoe dichter de Kappa coëfficiënt de waarde 1 benadert, des te groter is de overeenstemming tussen beide coderingen. Landis en Koch (1977) geven aan dat een Kappa coëfficiënt tussen .41 en .60 matig is, tussen .61 en .80 hoog is en tussen .81 en 1 nagenoeg perfect is. Voor zover wij weten, was de Kappa coëfficiënt voor onderzoek waarin LCM-coderingen werden gebruikt telkens hoog.

6. Referenties³

(5.2) Cohen, J. (1960). A coefficient of agreement for nominal scales. *Educational and psychological measurement*, 20, 37-46.

(4.1.2) Ferreira, V. S. & Yoshita, H. (2003). Given-new ordering effects on the production of scrambled sentences in Japanese. *Journal of psycholinguistic research*, 32(6), 669-692.

(3) Gasper, K. & Clore, G. L. (2002). Attending to the big picture: Mood and global versus local processing of visual information. *Psychological Science*, 13, 34-40.

(4.1.2) Haviland, S. E. & Clark, H. H. (1974). What's new? Acquiring new information as a process in comprehension. *Journal of Verbal Learning and Verbal Behavior*, 13(5), 512-521.

(5.2) Landis, J. R. & Koch, G. G. (1977). The measurement of observer agreement for categorical data. *Biometrics*, 33, 159-174.

(3) Maass, A. (1999). Linguistic intergroup bias: Stereotype perpetuation through language. In M. P. Zanna (Ed.), *Advances in Experimental Social Psychology* (Vol. 31, pp. 79-121). New York: Academic Press.

(1.1, 3) Maass, A., Salvi, D., Arcuri, L., & Semin, G. R. (1989). Language use in intergroup contexts: The linguistic intergroup bias. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57, 981-993.

(1.1) Semin, G. R. (1998). Cognition, language, and communication. In S. R. Fussell and R. J. Kreuz (Eds.), *Social and cognitive psychological approaches to interpersonal communication* (pp. 229-257). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum

(1.1) Semin, G. R. (2000). Communication: Language as an implementational device for cognition. *European Journal of Social Psychology*, 30, 595-612.

(1.1) Semin, G. R. & de Poot, C. J. (1997). The question answer paradigm: you might regret not noticing how a question is worded. *Journal of Personality and Social Psychology*, 73, 472-480.

(1.1) Semin, G. R. and Fiedler, K. (1988). The cognitive functions of linguistic categories in describing persons: Social cognition and language. Journal of Personality and Social Psychology, 54, 558-568.

(5.1) Semin, G. R. & Fiedler, K. (1989). Relocating attributional phenomena within the language-cognition interface: The case of actor-observer perspectives. *European Journal of Social Psychology*, 19, 491-508.

(1.1) Semin, G. R. and Fiedler, K. (1991). The linguistic category model, its bases, applications and range. In Stroebe, W. and M. Hewstone (Eds.), *European Review of Social Psychology*, Vol. 2. (pp.1-30) Chichester: Wiley.

(1.1) Semin G. R. and Fiedler, K. (1992a). Language, interaction and social cognition. In G. R. Semin and K. Fiedler (Eds.) *Language, interaction and social cognition* (pp.1-10). London, California: Sage Publications.

(1.1) Semin G. R. and Fiedler, K. (1992b). The configuration of social interaction

---

³ Voor iedere referentie wordt tussen haakjes telkens met nummers aangegeven in welk deel van de handleiding naar deze referentie wordt verwezen.

in interpersonal terms. In G. R. Semin and K. Fiedler (Eds.) *Language, interaction and social cognition* (pp. 58-78). London, California: Sage Publications.

(1.1) Semin, G. R. and Marsman, G. (1994) On the information mediated by interpersonal verbs: Event precipitation, dispositional inference and implicit causality, *Journal of Personality and Social Psychology*, 67, 836-849.

(3) Trope, Y. & Liberman, N. (2003). Temporal Construal. *Psychological Review*, 110, 403-421.

(1.1) Wigboldus, D. H. J., Semin, G.R. & Spears, R. (2000). How do we communicate stereotypes? Linguistic bases and inferential consequences. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78, 5-18.